

ЛЬВІВСЬКИЙ ПІДРОЗДІЛ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ВІДЗНАЧИВ 15-РІЧЧЯ

всі сторони внутрішнього світу майбутнього педагога, стимулює найактивніші процеси творчої матеріалізації його духу, самовияву і самоствердження.

Висновок. На рівень художньої культури майбутніх учителів трудового навчання впливають спеціально створені педагогічні умови та чітке дотримання етапів творчої проектно-технологічної діяльності студентів. Пропедевтична образотворча діяльність, поділ студентської групи на умовні мікрогрупи “живописців” і “графіків”, виконання навчальних завдань творчого характеру, використання інноваційних методів навчання та сучасних інформаційно-комунікаційних і медіатехнологій, “матеріалізація” і пропагування творчих досягнень студентів, створення творчої атмосфери, об’єктивність і доброзичливість в оцінюванні результатів творчої художньо-трудова діяльності, взаємозв’язок аудиторної та позааудиторної форм організації навчально-виховного процесу, робота в архівах бібліотек і фондах краєзнавчих музеїв, організація екскурсій, подорожей, етнографічних експедицій, зустрічей з народними майстрами,

виставок студентських творчих робіт, участь у традиційних народних святах і етнофестивалях, науковий пошук у процесі підготовки курсових і магістерських робіт має важливий вплив на розвиток творчої особистості, формування національної самосвідомості та художньої культури студента.

1. Драйден Г., Вос Д. *Революція в навчанні / Перекл. з англ. М. Олійник.* – Львів: Літопис, 2005. – 542 с.

2. Іванова Т. *Культурологічні проблеми становлення і розвитку вищої педагогічної освіти // Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта: Зб. наук. праць.* – Львів: Світ, 2000. – Вип. 5. – С. 30 – 35.

3. Михайлюк Л. *Про співвідношення культурного і художнього // Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта: Зб. наук. праць.* – Львів: Світ, 2002. – Вип. 5. – С. 355 – 358.

4. *Основи викладання мистецьких дисциплін: Навч. пос. / За ред. О.П. Рудницької.* – К.: ІЗМНАПН України, 1998. – 184 с.

5. *Work Of Nations – Preparing Ourselves For The Twenty First Century.*

Стаття надійшла до редакції 19.03.2010

Ярослав Камінецький, кандидат економічних наук, член-кореспондент АПН України, член Національної Спілки письменників України, директор Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти АПН України

Лариса Кубська, науковий співробітник відділу управління в системі професійно-технічної освіти

ЛЬВІВСЬКИЙ ПІДРОЗДІЛ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ВІДЗНАЧИВ 15-РІЧЧЯ

Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти АПН України відзначив своє 15-річчя.

14 – 15 грудня 2009 року у Львові Академія педагогічних наук України спільно з Головним управлінням освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, Львівським науково-практичним центром професійно-технічної освіти АПН України, Львівським крайовим товариством “Рідна школа” провели III Всеукраїнський педагогічний конгрес та VII Міжнародну науково-практичну конференцію “Сучасні освітні технології у професійній підготовці майбутніх фахівців”.

З доповідями виступили: Президент АПН України В.Г. Кремень; академік-секретар відділення загальної педагогіки та філософії освіти АПН України О.В. Сухомлинська, академік-секретар відділення професійної освіти і освіти дорослих Н.Г. Ничкало,

президент Львівського крайового товариства “Рідна школа”, професор П.І. Сікорський, почесний президент ЛКТ “Рідна школа”, академік НАН України В.В. Панасюк, начальник головного управління освіти і науки Львівської облдержадміністрації П.К. Хобзей, директор Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти Академії педагогічних наук України член-кореспондент АПН України Я.Г. Камінецький та інші.

У межах цих заходів проведено відзначення 15-річчя Львівського науково-практичного центру ПТО АПН України. В.Г. Кремень вручив медаль АПН України “Ушинський К.Д.” Я.Г. Камінецькому і Почесні грамоти та Грамоти АПН України шестинауковим співробітникам Центру. Більшість наукових співробітників і працівників Центру нагородженні Почесними грамотами Головного управління освіти і науки та управління профтехосвіти Львівської облдержадміністрації.

ЛЬВІВСЬКИЙ ПІДРОЗДІЛ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ВІДЗНАЧИВ 15-РІЧЧЯ

Львівський науково-практичний центр Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України, нині – Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти АПН України, створений Постановою Президії АПН України від 25 травня 1994 р. і рішенням вченої ради Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України від 16 червня 1994 р. Центр виник на базі двох наукових лабораторій, які діяли у Львові: заснована в 1989 р. лабораторія профтехпедагогіки (завідувач В.П. Жук – кандидат педагогічних наук) і заснована в 1990 р. лабораторія проблем національної освіти, перетворена в 1993 р. в лабораторію гуманізації професійної освіти (завідувач Г.С. Дегтярьова – кандидат філософських наук).

Створення Львівського науково-практичного центру мало на меті ліквідувати гострий дефіцит наукових досліджень з професійної педагогіки і брак науковців з цієї галузі науки в Західному регіоні України, що позначалося на якості вищої та професійно-технічної освіти.

У 2001 р. Львівський науково-практичний центр повністю перейшов на дослідження науково-педагогічних проблем професійно-технічної освіти.

Згідно з Постановою Президії АПН України від 17 листопада 2005 року Львівський науково-практичний центр виведено зі складу Інституту педагогіки і психології професійної освіти і перейменовано у Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти Академії педагогічних наук України. Очолив оновлений Львівський центр кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, член-кореспондент АПН України Я.Г. Камінецький.

Зміна назви Центру та підпорядкування його безпосередньо АПН України є важливою подією в житті колективу, в якому нині працює 38 працівників, у т. ч. 29 наукових співробітників (серед них один член-кореспондент АПН України, шість докторів педагогічних наук і 17 кандидатів наук, з них 12 – педагогічних наук).

Нині у Львівському Центрі діє п'ять наукових відділів: відділ гуманітарної освіти (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Г.П. Васянович); відділ професійно-практичної підготовки (завідувач – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Я.М. Собко); відділ природничо-математичних дисциплін (завідувач – кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник В.С. Робак); відділ управління в системі професійно-технічної освіти (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент

М.П. Копельчак); відділ практичної психології (завідувач – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Л.А. Руденко).

На підставі ліцензії Міністерства освіти і науки від 2002 і 2007 рр. у Центрі функціонує відділ післядипломної педагогічної освіти (завідувач – М.П. Копельчак), у якому підвищили кваліфікацію понад 7,5 тис. інженерно-педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів Західного регіону України.

З вересня 2007 року в Центрі діє аспірантура зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти (завідувач – Л.А. Руденко), в якій навчається 13 аспірантів.

Центр спільно з Інститутом педагогічної освіти й освіти дорослих АПН України та Національним університетом “Львівська політехніка” з січня 1997 року видає науково-методичний журнал “Педагогіка і психологія професійної освіти” (фахове видання з педагогічних і психологічних наук).

Незмінним головним редактором журналу є академік-секретар Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України Н.Г. Ничкало.

За 15 років діяльності Центру в ньому створився дружний, творчий і працездатний науковий колектив. Найбільша заслуга в створенні, становленні та змушненні колективу Центру належить академікам І.А. Зязюну і Н.Г. Ничкало.

За час діяльності Львівського центру з числа його наукових співробітників і здобувачів захищено п'ять докторських та 37 кандидатських дисертацій, з них 28 осіб, котрі навчалися або працювали в установах і навчальних закладах професійно-технічної освіти.

В останні три роки науковцями Центру досліджувались актуальні проблеми професійної освіти з колективної теми “Науково-методичне забезпечення якісної підготовки кваліфікованих робітників в умовах регіоналізації професійно-технічної освіти”.

Дослідно-експериментальна робота здійснювалася на всеукраїнському рівні, на рівнях Центру та його структурних підрозділів, в тому числі: в одному професійному навчальному закладі – Вищому професійному училищі (далі ВПУ) №20 м. Львова – на всеукраїнському рівні (наказ Міністерства освіти і науки України) і в семи ПТНЗ, одному позашкільному навчальному закладі “Львівський державний Будинок техніки”, одному приватному закладі “Молодіжний навчальний центр ім. Івана Боско” – на рівні Центру, трьох ПТНЗ – на рівні структурних підрозділів Центру (рішення вченої ради Центру).

ЛЬВІВСЬКИЙ ПІДРОЗДІЛ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ВІДЗНАЧИВ 15-РІЧЧЯ

Наукові дослідження спрямовувались на науково-методичний супровід підготовки майбутніх робітників у системі професійно-технічної освіти.

Експериментальна перевірка висунутих гіпотез з низки тем підтверджує положення щодо актуальності професійної підготовки кваліфікованих робітників на основі інтегративного підходу; необхідності психолого-педагогічного забезпечення впровадження сучасних інформаційних технологій у професійних навчальних закладах; формування професійної етики і професійної культури інженерно-педагогічних працівників ПТНЗ та їх готовності до організації навчально-пізнавальної діяльності; врахування особливостей організації професійно-практичної підготовки в ПТНЗ, навчання і перепідготовки дорослого і, зокрема, незайнятого населення; професійно спрямованого вивчення природничо-математичних дисциплін у ПТНЗ; упровадження модульного навчання математики в професійно-технічних навчальних закладах, формування мотивації учнів до вивчення цієї дисципліни; педагогічних умов формування професійно-комунікативної компетентності учнів; соціально-гуманітарного значення професійно спрямованого викладання гуманітарних дисциплін у ПТНЗ для виховання особистості майбутнього фахівця; доцільності поєднання загальноосвітньої та професійної підготовки учнів ПТНЗ; забезпечення взаємозв'язку навчально-виробничого процесу з потребами ринку праці; управління якісною підготовкою фахівців у ПТНЗ на основі маркетингу ринку праці та освітнього моніторингу в умовах регіоналізації.

Апробація наукового продукту здійснюється на курсах підвищення кваліфікації, що дає науковцям змогу ознайомитися з реальним станом процесу професійної підготовки в навчальних закладах, виявити проблемні місця в навчально-виховному процесі, ознайомити працівників зі своїми науковими розробками, визначити шляхи їх упровадження.

Науковці Центру вбачають підвищення ефективності професійної підготовки фахівців в організації тісної співпраці науки та освіти. Йдеться про проведення на базі ПТНЗ своєрідного науково-педагогічного аудиту з метою пошуку найоптимальніших шляхів організації навчально-виховного процесу.

Показовими є результати педагогічного експерименту всеукраїнського рівня на базі ВПУ №20. У ході експерименту змінено структуру управління навчальним закладом, проводився систематичний моніторинг ринку праці, що дало

можливість домогтися підготовки висококваліфікованих робітників відповідно до потреб ринку праці та повного їх працевлаштування; введення загальнопрофесійної підготовки з машинобудівного напрямку для учнів першого року навчання з пізнішим (на другому році) вибором професії та подальшою вузькою спеціалізацією на завершальному етапі підготовки.

Результати діяльності експериментального педагогічного майданчика Всеукраїнського рівня на базі ВПУ №20 м. Львова неодноразово заслуховувалися на Президії та Відділенні професійної освіти та освіти дорослих АПН України. Відзначалася надзвичайна важливість розвитку в Україні ВПУ підприємництва, особливо в таких складних галузях як машинобудування, підприємства якої оснащуються сучасним високотехнологічним обладнанням; підкреслювалося, що успіх масштабного експерименту значною мірою залежить від обраного для цього педагогічного колективу навчального закладу, оскільки в багатьох педагогічних колективах ПТНЗ є своєрідний опір матеріалу, тобто неготовність працювати в інноваційному просторі.

За результатами дослідно-експериментальної роботи в останні три роки науковцями Центру опубліковано 10 монографій, 5 підручників, 1 навчальний посібник, 12 навчально-методичних посібників, 2 збірники наукових праць, розроблено 8 моделей організації навчально-виховного процесу в ПТНЗ, 2 моделі взаємодії загальноосвітніх шкіл і ПТНЗ, 12 авторських курсів, 3 проекти державних стандартів з інтегрованих професій, 17 методичних рекомендацій для учнів і педагогів ПТНЗ.

Протягом цього ж періоду науковими працівниками і здобувачами Центру захищено 7 кандидатських дисертацій, проведено 6 попередніх захистів дисертаційних робіт та рекомендовано їх до розгляду на спеціалізованих учених радах.

Питання щодо організації дослідно-експериментальної роботи регулярно розглядаються на засіданнях ученої ради центру (в 2007 – 2009 рр. обговорено 16 питань), за цей же період проведено 18 виїзних засідань відділів Центру на базі експериментальних навчальних закладів з участю наукових співробітників Центру та педагогів і керівників навчальних закладів.

У червні 2009 року Президія АПН України розглянула на своєму засіданні питання “Про організацію експериментальної роботи в Львівському науково-практичному Центрі професійно-технічної освіти АПН України” і

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ПІДПРИЄМЦІВ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

прийняла постанову, в якій схвалено досвід організації експериментальної роботи у Львівському центрі, й ухвалила ряд рекомендацій щодо подальшого розгортання і посилення експериментальної діяльності з упровадженням у практику результатів досліджень.

За весь період діяльності Львівського центру за результатами досліджень опубліковано понад 2000 наукових праць, серед них 30 одноосібних і колективних монографій, 8 збірників наукових праць, 25 підручників, 79 навчальних посібників і 34 навчально-методичні посібники.

У даний час науковці Центру зосередились на дослідженні нової теми:

“Теоретичні і методичні засади професійно-

технічної підготовки кваліфікованих робітників за професіями, що користуються сталим попитом на ринку праці” з таких напрямів: теоретико-методичні засади гуманітарної освіти в контексті професійної підготовки фахівців сфери обслуговування; психологічне забезпечення професійної підготовки конкурентоздатних фахівців; теоретичні та методичні засади природничо-математичної підготовки кваліфікованих робітників; теоретично-методичні основи формування професійної компетентності майбутніх фахівців на основі інтегративного підходу; теоретико-методологічної засади організації підготовки робітничих кадрів з актуальних професій.

Стаття надійшла до редакції 14.04.2010

УДК 378.147:371.38

Віктор Мадзігон, кандидат педагогічних наук, науковий співробітник лабораторії трудової підготовки і політехнічної творчості АПН України, м. Київ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ПІДПРИЄМЦІВ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлюється актуальна проблема необхідності на сучасному етапі підготовки підприємців у системі неперервної економічної освіти, в навчанні учнівської та студентської молоді, які набули знання з економічних курсів зможуть використовувати в практичній діяльності на ринку праці в різних галузях суспільних потреб для піднесення добробуту держави і суспільства.

Ключові слова: підприємці, підприємництво, професійні компетентності, підприємницька діяльність.

В статье освещается актуальная проблема необходимости на современном этапе подготовки предпринимателей в системе непрерывного экономического образования, в учебе ученической и студенческой молодежи, какие приобретенные знания из экономических курсов смогут использовать в практической деятельности на рынке труда в разных отраслях общественных потребностей для поднесения благосостояния государства и общества.

Ключевые слова: предприниматели, предпринимательство, профессиональные компетентности, предпринимательская деятельность.

In the article the issue of the day of necessity is illuminated on the modern stage of preparation of businessmen in the system of continuous economic education, in the studies of student's and student young people, what purchased knowledge from economic courses will be able to use in practical activity at the market of labour in different industries of public necessities for presentation of welfare of the state and society.

Key words: businessmen, enterprise, are professional to the competence, entrepreneurial activity.

Актуальність проблеми. В умовах формування ринкового господарства, інституціональних змін в економіці України, радикальних змін у відносинах власності проблема становлення і розвитку підприємництва набуває неабиякого значення. Актуальність дослідження проблем розвитку та становлення підприємництва посилюється також і тим, що повільність та суперечливість просування України шляхом ринкових реформ значною мірою зумовлені саме недооцінкою ролі та значення всебічної підготовки в системі освіти до

підприємницької діяльності випускників ВНЗ як структуроутворюючого елемента ринкової економіки.

Перші роки проведення економічної реформи в Україні довели, що організація виробництва для споживання, раціонального використання виробничих ресурсів неможливі без послідовного переходу до ринкової економіки та підготовки до ринку праці фахового підготовлених підприємців-маркетологів, менеджерів, які б своїми високими професійними компетенціями сприяли розвитку та становлення виробництва, сфери послуг у всіх